

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 11/4 2022 s. 1547-1572, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

ÇOCUK KÜTÜPHANECİLERİNİN RESİMLİ KİTAP SEÇME KRİTERLERİNİN İNCELENMESİ

Sakine HAKKOYMAZ*

Ebru Hasibe TANJU ASLIŞEN**

Geliş Tarihi: Ağustos, 2022

Kabul Tarihi: Aralık, 2022

Öz

Bu araştırmanın amacı, çocuk kütüphanecilerinin resimli çocuk kitaplarının tasarım, içerik ve eğitsel özelliklerine ilişkin yeterliklerini incelemek ve bilgi düzeylerini ortaya çıkartmaktır. Ölçüt örneklem tekniği tercih edilen çalışmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Gaziantep'teki dört çocuk kütüphanesinde çalışan toplam 22 kütüphane personeli, çalışma grubunu oluşturmuş; veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. İçerik analizine tabi tutulan veriler, şekiller hâlinde sunulmuş, çocuk kütüphanecilerinin görüşlerinden alıntılar yapılmıştır. Çalışmada çocuk kütüphanesi personelinin nitelikli çocuk kitaplarında olması gereken ve çocuk kitabı önerirken dikkat ettikleri özelliklere ait görüşleri çocuğa yönelik, içyapı unsurları ve dış yapı unsurları olmak üzere üç kategoride toplanmıştır. Araştırmaya katılan personelin bu kategorilerin her biri hakkında bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir. Çocuk kütüphanecilerinin çocuk edebiyatı ürünlerinde çocuğa yönelik ve çocuk gerçekliği ilkesine önem verdikleri, kütüphanedeki etkinliklerde çocuk kitaplarını en çok masal anlatımı ve drama uygulamalarında kullandıkları, önerdikleri türler arasında öykü ve masal türünün öne çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Çocuk kütüphaneciliği, çocuk edebiyatı, resimli çocuk kitapları, kitap seçimi.

EXAMINING THE PICTURE BOOK SELECTION CRITERIA OF CHILDREN'S LIBRARIANS

Abstract

The aim of this research is to examine the competencies of children's librarians regarding the design, content and educational features of children's picture books and to reveal their knowledge levels. Qualitative research approach was used in the study in which criterion sampling technique was preferred. A total of 22 library personnel working in four children's libraries in Gaziantep formed the working group; The data were collected through a

* Dr. Öğr. Üyesi; Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, sakine.hakkoymaz@hku.edu.tr

** Doç. Dr.; Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Polatlı Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, ebru.aslisen@hbv.edu.tr

Araştırmanın Etik Kurulu İzni: Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu, 23.12.2021 tarih ve E-97105791-050.01.01-7548 sayılı karar.

semi-structured interview form developed by the researchers. The data, which were subjected to content analysis, were presented as figures, and the views of children's librarians were quoted. In the study, the opinions of the children's library staff about the features that should be in quality children's books and the features they pay attention to when recommending children's books are gathered in three categories: suitable for the child, internal structure elements and external structure elements. It has been determined that the personnel participating in the research have knowledge about each of these categories. It has been concluded that children's librarians attach importance to the principle of child relevance and child reality in children's literature products, they mostly use children's books in fairy tale telling and drama applications in activities in the library, and among the genres they suggest, story and fairy tale genres come to the fore.

Keywords: Children's librarianship, children's literature, picture books for children, book selection.

Giriş

Geçmişten günümüze bilginin muhafaza edildiği ve kullanılmak üzere sunulduğu yerler olarak bilinen kütüphaneler, içinde bulunduğumuz yüzyılda önemini yoğun bir biçimde hissettirmeye başlamış ve daha işlevsel bir yapıya dönüşmüşlerdir. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler sonucu ortaya çıkan çeşitli ihtiyaçlar da kütüphanelerin çeşitlenmesine ve ortak amaca hizmet eden farklı kütüphane türlerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır ki bunlardan biri de çocuk kütüphaneleridir (Aktürk, 2021, s. 14). Çocuk kütüphaneleri, çocuğun temel yaşam becerilerine ulaşmada önemli bir rol oynayan, kütüphane kültürünü başlatan, doğru bilgiye erişimini sağlayan, okuma kültürünü, eğitimini, kültürel gelişimini, olumlu kişilik özelliklerini geliştiren ve toplumsallaşma sürecini destekleyen, güvenilir kuruluşlardır (Yılmaz, 2019, s. 11). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan Halk Kütüphaneleri Yönetmeliğinin (2012) 4. maddesine göre "İl veya ilçe halk kütüphanesine bağlı olarak on dört yaşına kadar olan çocuklara ayrı bir binada hizmet veren kütüphane" şeklinde tanımlanan çocuk kütüphaneleri, çocukların ve gençlerin yazınsal yapıtlarla buluştuğu en etkili ortamlar olarak kabul edilmekte (Cengiz, 2006, s.20), gelişen ve değişen dünyada ülkelerin ve toplumların kalkınabilmesi adına önemli bir yer teşkil etmektedirler. Uluslararası Kütüphane Dernekleri ve Kuruluşları Federasyonu (International Federation of Library Associations and Institutions-IFLA) da çocuk kütüphanesini tanımlamakla kalmayıp, nitelik açısından zengin olmasına yönelik bir vurgu yaparak "Nitelikli bir çocuk kütüphanesi, çocukları yaşam boyu öğrenme ve okuryazarlık becerileri ile donatarak, onların topluma katılımlarını ve katkıda bulunmalarını sağlar" ifadesine yer vermiştir (IFLA, 2011, s. 546). Dil, din, ırk, yaş, cinsiyet, ekonomik düzey vb. özelliklere göre ayırım yapmadan her kesime seslenen çocuk kütüphaneleri, çocukların tüm kaynaklarla ve etkinliklerle kolayca buluştukları, "herkes için hizmet" ilkesiyle çalışan, çocuk-kitap ilişkisinde önemli bir role sahip mekanlardır (Xu, ve diğerleri, 2018, s. 436). Her bir çocuğun bilgi edinme, kültürel gelişim, bilgi, dijital medya vb. alanlarda okuryazarlık süreçlerini desteklemeyi, uygun kaynaklara ve medyaya erişimlerini kolaylaştırmayı, anne-babalar/çocuğun bakımıyla sorumlu kişiler için çeşitli etkinlikler sunmayı ve toplumun her kesimindeki çocuklara ve ailelerine sundukları hizmetlerle toplumsal birlikteliğe katkı sağlamayı amaçlayan çocuk kütüphaneleri (IFLA, 2018, s.5), çocukların başta okuryazarlık olmak üzere bilginin keşfine yönelik çalışmalar bütününde topluma ayak uydurabilmelerinde ve sosyal-duygusal gelişimlerinde destekleyici ortamlardan biri olarak kabul edilmektedir. Bu denli öneme sahip çocuk kütüphanelerinin hizmetleri,

bebeklik, okul öncesi dönem, okul dönemi ve gençlik dönemi çocuklarını kapsamakta ve bu yaş gruplarındaki çocuklara yönelik eserlerin belirlenen gruplara uygunluğuna yönelik rehberlikler yapılmasını içermektedir (Akkaya ve Odabaş, 2019, s.10; IFLA, 2018, s.6; Yılmaz, 2019, s.12).

Günümüz toplumunun en önemli gereksinimlerinden biri, okuma becerisi ve okuma kültürü edinmiş, düşünebilen, duyarlı insanların yetişmesidir (Sever, 2018, s. 5). Çocuklar birey olma sürecinde, henüz bebeklik dönemindeyken kitap ve kütüphane ile tanışarak, kitap okuma alışkanlığı ve okuma kültürü edinirler. Kınalı'ya (1955, s. 36-37) göre çocuk kütüphaneleri, çocuğa okuma alışkanlığını ve kültürünü kazandırma bakımından önemli bir görev üstlenerek, kültürün ve eğitimin ilk basamağını oluşturmaktadır. Dolayısıyla bebeklik döneminden alışkın olduğu kütüphane ve okuma kültürü ile yetişen bu çocuklar, ilerleyen yaşlarda da sürekli olarak bilgi ve eğitime istekli hale gelmektedirler (Baker ve diğerleri, 2000; Sanders-ten Holte, 1998). Çocuk kütüphaneleri, çocukların erken okuryazarlık becerilerini destekleyen (Cevher, 2015; IFLA, 2011; Kipfer, 2019); dil, sosyal-duygusal ve motor gelişimlerine katkı sağlayan (Altun, ve diğerleri, 2018; IFLA, 2018; Kakırman Yıldız, 2015; Ozanne ve Ozanne, 2011) ve hatta çocukların tüm gelişimsel özelliklerine göre ihtiyaçlarını karşılayan önemli sosyokültürel ortamlardır. Bu nedenle “bütün çocuklar için” nitelikli, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun kaynaklar barındırmaları gerekmektedir (Yılmaz, 2021, s. 47). Bu sayede çocuklara kitaplar daha çekici gelecek, sık sık ziyaret ettikleri kütüphanelerde okuma zevkini ve gücünü keşfederek bu kültürü geliştirebileceklerdir (Cevher, 2015, s. 2). Çocukların okuma kültürü kazanmalarında nitelikli çocuk edebiyatı eserleri ise başat öğelerdir. Bu nedenle onların ilgi ve gereksinimlerine, doğasına, dil ve anlam evrenlerine uygun, Türkçenin güzelliğini ve anlatım imkânlarını nitelikli bir biçimde yansıtan kitaplarla çocukları karşılaştırmak, büyük önem taşımaktadır (Sever, 2018, s. 8).

Çocuk kitapları, tasarım, içerik ve eğitsel özellikleriyle her açıdan bir uyum ve bütünlük taşımalıdır (Çer, 2014). Bu açıdan değerlendirildiğinde, çocuklara çok erken yaşlardan başlayarak gelişim düzeylerine uygun bir yaklaşımla estetik zevk ile beraber hayal kurma ve düşünme sorumluluğu verilmesi, çocuk edebiyatının ulaşmak istediği hedefler arasındadır (Sawyer, 2012; Anderson, 2013). Bu kitapların çocukları eğlendirerek öğretmesinin yanı sıra onların hayal güçlerini zenginleştirmesi ve farklı bakış açıları sunması, çocukların tüm gelişim alanlarını desteklemesi, etik ve ahlaki değerleri kazandırması ve ayrıca okuma ve yazma dilini doğru bir şekilde öğrenip kullanmalarını sağlayacak özelliklere sahip olması gerekmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2003). Çocukların algıları ve beğenmeleri üzerine etki eden, iyi-kötü, güzel-çirkin ayrımını yapabilmelerini sağlayarak, hassas ve öngörülü bireyler olmalarında rol oynayan kitapların, küçük yaşlarda çocuklarla buluşturulması, sanatsal ve estetik algıların yaratılmasıyla çağdaş ve duyarlı toplumların oluşturulmasında da önem arz etmektedir (Yılmaz, 2021, s. 22). Bu kadar “özel” bir materyal olarak kabul edilen çocuk kitapları, her yıl çok sayıda ve hatta yeterli şekilde denetlenmeden piyasaya sürülmekte, bunlar arasından çocuklar için en doğru ve nitelikli kitabı tercih etmek, kolay olmamakta (Dedeoğlu ve Erbasan, 2021), ailelerin, öğretmenlerin nitelikli edebî ürünleri çocuklara seçerek sunmaları oldukça önemlidir. (Bayraktar ve Demiriz, 2017, s. 794). Bilindiği gibi çocuğun okuma kültürü edinmesi, birbirine bağlı ve birbirini tamamlayan becerilerin kazanılmasını gerekli kılan, ardışık bir süreçtir. Bu sürecin ilk adımını dinleme alışkanlığı oluşturmaktadır. Bu alışkanlığın hemen ardından, okuma ve yazma becerisi gelmekte, bu beceriyi okuma alışkanlığı, eleştirel okuma ve evrensel okuryazarlık takip etmektedir (Sever, 2008, s. 24). Bu noktada, bireyin erken çocukluktan başlayarak nitelikli kitaplarla buluşması büyük önem arz etmektedir. Dolayısıyla anne-babalar / çocuğun bakımından sorumlu yetişkinler, öğretmenler ve gelişimine-eğitimine destek veren tüm bireyler,

çocuk ile kitap bağının sağlıklı bir şekilde kurulması için çaba sarf etmekte, çocuk kütüphanelerinde ise çocuklarla nitelikli kitapları tanıştırma görevini, doğal olarak kütüphane personeli üstlenmektedir.

Bu noktada çocuk kütüphanelerinde sunulan hizmetlerden faydalanmak üzere gelen çocuklara, ailelere ve öğretmenlere, nitelikli çocuk kitaplarını tanıtmaya, önerme ve kütüphane hizmetlerini sunma aşamalarında görev alan personelin eğitimini ve niteliğini de göz önünde bulundurmak oldukça önemlidir. Yavuzer (2016, s. 17), Gazali'nin eğitim tanımına vurgu yaparak "Yabani ısırgan otlarını ayıklayan bir bahçıvanın faaliyeti" benzetmesiyle, her yaşta ve her alanda eğitimin ve niteliğinin önemine değinmektedir. Bu ifadeden hareketle, çocuk kütüphanelerinde görev yapan personelin aldıkları pedagojik formasyon eğitiminin, mesleki yeterliliklerinin desteklenmesi açısından gerekli olduğu belirtilmektedir. Kütüphane personelinin davranışları da bu yeterliliklere eklendiğinde, çocukların ve bağlı oldukları yetişkinlerin, kütüphaneyi aktif bir şekilde kullanmaları sağlanacaktır (Yıldırım, 2019, s. 226). Buna karşılık ülkemizde çocuk kütüphanelerinde görev yapan personellerle ilgili gerçekleştirilen bir çalışmada, bu personellerin gerekli eğitimi almadıkları ve mesleki eğitimden de yoksun oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Ekici, 2012, s. 246). Okuma kültürü kazanmış bireyler yetiştirme amacının gerçekleştirilmesini sağlayacak değişkenlerden birinin de kütüphaneler olduğu bilindiğine göre çocuk kütüphanesi personelinin, her çocuğun gelişimi, yeteneği, ilgi ve ihtiyacı hakkında bilgi sahibi olması ve bu doğrultuda uygun yönlendirme/rehberlik yapabilmek için çocuk kitaplarının niteliğine ilişkin değişkenlerin farkında olması gerekmektedir (Cerny, vd., 2006, s. 3). IFLA (2018, s. 14-15) çocuk kütüphanelerinde görev alan personelin güçlü bir iletişime, kişilerarası/takım çalışması ve problem çözme becerisine sahip, esnek, girişimci, kullanıcı ihtiyaçlarını analiz edebilen, çocuk gelişimi ve psikolojisi ile okuma gelişimine ilişkin kuram ve uygulamaları bilen, çocuk edebiyatı ve ilgili konularda da bilgili ve bilinçli kişiler olması ve bu özellikleri taşıması gerektiğini vurgulamıştır. Hareketli, meraklı, heyecanlı, geniş bir hayal gücüne sahip çocukların kullanıcısı oldukları çocuk kütüphanelerinde görev alan personelin eşitlik ilkesine sahip olması, hak temelli bir yaklaşımı benimsemesi, birey olarak çocuğa saygı göstermesi ve onu her açıdan tanımaya da oldukça önemlidir (Connor, 1990, s. 1). Değişen ve gelişen teknoloji ile çocukların ve yetişkinlerin beklentilerinde meydana gelebilen değişikliklerden ötürü kendisini her anlamda geliştirmeyi hedefleyen, çocuklarla ilgili güncel çalışmaları takip ederek kütüphane hizmetlerinin nitelikli bir biçimde yürütülmesini sağlayan personelin, çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak hizmetler üretmesi ve bilinçli yönlendirmeler yapması için çocuk edebiyatı ürünlerine ilişkin sağlam bir bilgi birikimine sahip olması gerekmekte (Aktürk, 2021; Güneş, 2021; Peng, 2019; Prendergast, 2016; Yılmaz, 2021; Walter, 2000), bu doğrultuda çocuk kütüphanecilerinin, kullanıcılarına hitap eden resimli çocuk kitaplarını tercih etme kriterlerinin belirlenmesi önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın genel amacı, çocuk kütüphanecilerinin resimli çocuk kitaplarının tasarım, içerik ve eğitsel özelliklerine ilişkin yeterliliklerini incelemek ve bilgi düzeylerini ortaya çıkartmaktır. Çocuk kütüphanecilerinin resimli çocuk kitaplarına ilişkin görüşleri ile bu görüşler ışığında oluşturdukları tercihler incelenerek mevcut durum saptamasının alan ile ilgili yapılacak birçok araştırmaya, bu alanda çalışan öğretmenlere, akademisyenlere ve ailelere rehber olacağı düşünülmekte ve bu açıdan önemli görülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, çocuk kütüphanecilerinin resimli çocuk kitaplarının tasarım, içerik ve eğitsel özelliklerine ilişkin yeterliklerini belirlemek amacıyla nitel araştırma deseninden biri olan durum çalışmasına göre tasarlanmıştır. Durum çalışmaları, olgu ve bağlam arasındaki sınırların açıkça belirgin olmadığı zamanlarda, derinlemesine karşılaştırma ve çalışma yapılmasını sağlayan araştırma yöntemidir (Patton, 2018; Yin, 2017). Bu çalışmada durum çalışmasına uygun olarak, belirli bir durumla ilgili veri toplama, verileri analiz etme ve verileri yorumlama gibi süreçlerde sistematik bir sıra izlenmiştir. Böylece araştırma sonucunda ulaşılan verilerin anlaşılır bir şekilde raporlaştırılması amaçlanmıştır. Bu çerçevede araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Çocuk kütüphanecilerinin resimli çocuk kitaplarının tasarımına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2- Çocuk kütüphanecilerinin resimli çocuk kitaplarının içeriğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3- Çocuk kütüphanecilerinin resimli çocuk kitaplarının eğitsel özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Çalışma Grubu

Gaziantep Büyükşehir Belediyesine bağlı dört çocuk kütüphanesinde görev yapan 22 personel bu araştırmanın katılımcılarını oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan kütüphane personeli, hızlı ve pratik olması nedeniyle kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile belirlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmaya dahil edilen çocuk kütüphanecilerinin kimliklerini gizli tutmak amacıyla K1, K2, K3 vb. bir kodlama sistemi kullanılmış, çalışmaya dahil edilen kütüphanecilere ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Çocuk Kütüphanesinde Görev Alan Personele İlişkin Demografik Bilgiler

Demografik Bilgiler	f	%	
Cinsiyet	Kadın	13	59,10
	Erkek	9	40,90
	Toplam	22	100,00
Eğitim Durumu	Önlisans	2	9,10
	Lisans	18	81,80
	Lisansüstü	2	9,10
	Toplam	22	100,00
Mezun Olunan Bölüm	Bilgi ve Belge Yönetimi	11	50,00
	İktisat	2	9,05
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	1	4,55
	Türk Dili ve Edebiyatı	1	4,55
	Kimya	1	4,55
	İşletme Yönetimi	1	4,55
	Fizik Öğretmenliği	1	4,55
	İşletme	1	4,55
	Çocuk Gelişimi	1	4,55
	Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	1	4,55
	Gastronomi	1	4,55
	Toplam	22	100,00

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmadaki verilere, alan yazın taraması sonucunda araştırmacılar tarafından on açık uçlu sorudan oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile ulaşılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, araştırmacı tarafından önceden belirlenmiş veya görüşme esnasındaki konulara göre yeni soruların da sorulabildiği bir görüşme yöntemidir (Güler vd., 2015). Bu çalışmada ilk olarak çocuk kütüphanecilerinin resimli çocuk kitaplarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış bir görüşme formu taslağı hazırlanmış; 1 ölçme değerlendirme uzmanından ve Türkçe eğitimi alanında uzman 2 akademisyenini görüşlerine başvurulmuş ve sonrasında taslak form üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Verilerin Toplanması

Araştırmaya başlamadan önce 23.12.2021 tarihinde Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulundan E-97105791-050.01.01-7548 numaralı izin alınmıştır. Bu çalışmanın verileri, çocuk kütüphanesi personelinin gönüllü katılımları ile 2022 yılında toplanmış, bu süreçte önce katılımcılara araştırmanın amacı hakkında kısa bir bilgi verilmiş, gönüllülük ve gizlilik ilkesi vurgulanmıştır. Ardından veriler birinci araştırmacı tarafından kütüphane personeli ile yüz yüze görüşme yapılarak, her bir görüşme ortalama 15 dakika sürecek şekilde toplanmıştır. Görüşmelerde katılımcılardan izin alınarak ses kaydı kullanılmış, bu kayıtlar daha sonra yazılı metin haline dönüştürülmüştür. Veri toplama süreci bu haliyle Şubat 2022 tarihinde tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışma sonucunda ulaşılan verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çocuk kütüphanecilerinden elde edilen ses kayıtları araştırmacılar tarafından karşılıklı kontrol sağlanarak çözümlenmiş, kodlamalar yapılarak veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde ulaşılmak istenen amaç, çalışma neticesinde ulaşılan verilerin açıklanabilmesini sağlayacak kavram ve ilişkileri elde etmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 242). Araştırmacılar tarafından elde edilen kodlar, ortak temalar altında toplanmış ve şekillerle ifade edilmiştir. Ayrıca bu çalışmadaki bulgularının geçerliliğini artırabilmek amacıyla kütüphane personelinin ifadelerinden uygun örnekler tespit edilerek doğrudan alıntılara da yer verilmiştir.

İnandırıcılık ve Aktarılabilirlik

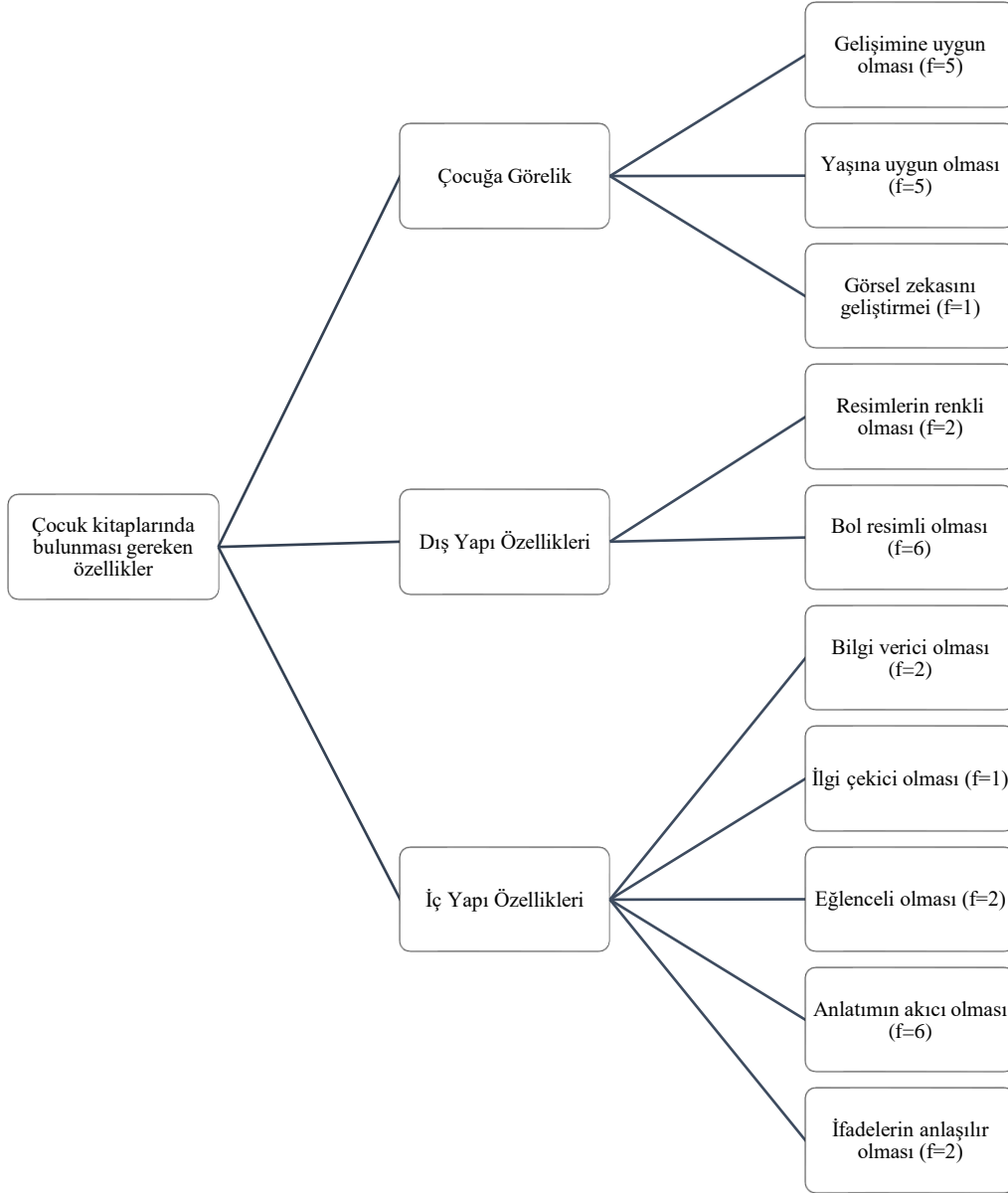
Nitel araştırmalar nicel araştırmalarda olduğu gibi sayısal verilerle ifade edilmediği için geçerlik ve güvenilirlik ifadeleri yerine farklı kavramlar kullanılmaktadır. Yıldırım ve Şimşek (2018, s. 270), nitel araştırmaların doğasına uygun bir biçimde iç geçerlik yerine inandırıcılık, dış geçerlik yerine aktarılabilirlik, iç güvenilirlik yerine tutarlık ve dış güvenilirlik yerine teyit edilebilirlik kavramlarının kullanılması gerektiğini ifade etmiştir. Çalışmanın inandırıcılığını sağlamak amacıyla verilerin toplanması esnasında araştırmacıların önyargıları azaltılarak tarafsızlıkları sağlanmıştır. Katılımcı teyidi; katılımcılara verinin özgünlüğü ve doğruluğunu onaylamaları bağlamında aktif bir rol vermesi bakımından oldukça önemlidir (Creswell, 2002). Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedildikten sonra katılımcıların onayı doğrultusunda kontrol edilmiştir. Çalışma sonuçlarının başka çalışmalara aktarılabilirliğini güçlendirmek amacıyla veri toplama aracının ve katılımcılar ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir (Sharts-Hopko, 2002). Ayrıca araştırılan durumun daha net bir şekilde anlaşılabilmesi amacıyla doğrudan alıntılara sıklıkla yer verilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular ayrıntılı olarak

açıklanmaya çalışılmıştır. Tüm bunlara ek olarak gerek görüşme sorularının hazırlanmasında gerekse verilerin analizi sürecinde uzman görüşleri alınmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde çocuk kütüphanesi personelinin çocuk kitaplarının seçimindeki farkındalık ve bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmadaki bulgular, şekiller hâlinde sunulacaktır.

Şekil 1’de çocuk kütüphanesi personelinin “nitelikli çocuk kitaplarında ne gibi özellikler olmalıdır?” sorusuna verdikleri cevaplar yer almaktadır.

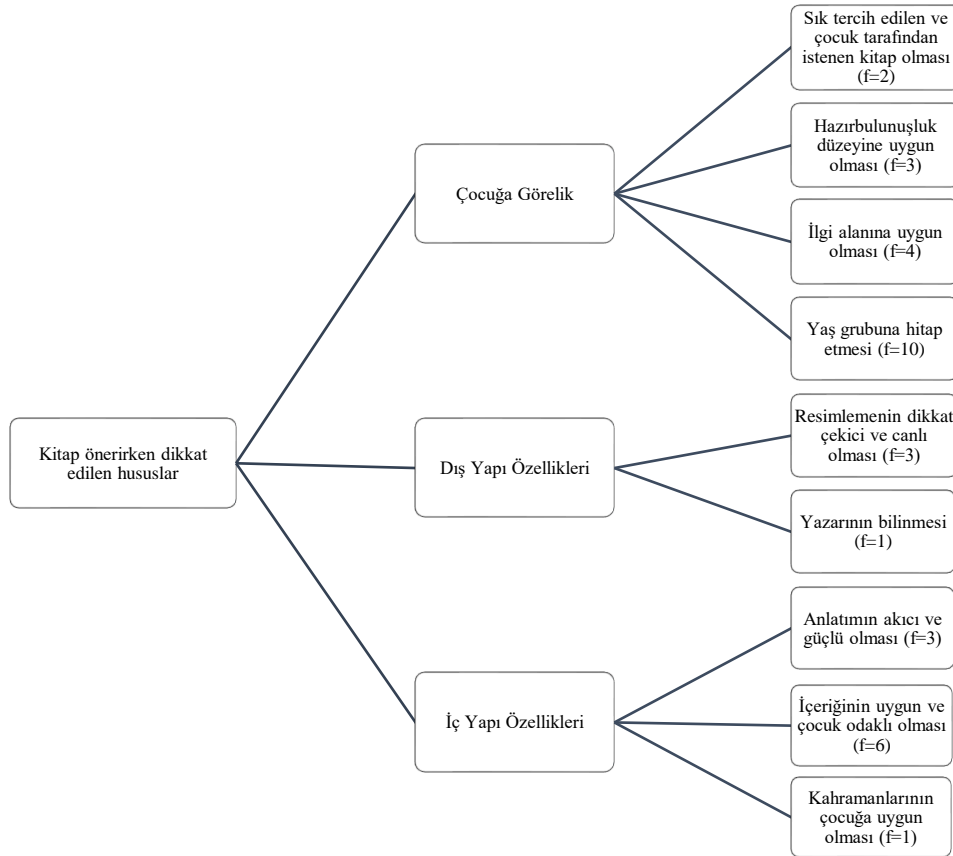
Şekil 1: Çocuk Kitabında Bulunması Gereken Özellikler

Not. Kütüphane personelinin vermiş olduğu yanıtların tek bir kategori içine girmediği durumlarda yanıtların hepsi kodlanmış ve bir kütüphane personelinin yanıtı birden fazla kategoride yer almıştır. Bu nedenle sayısal değerler çalışmaya katılan kütüphane personeli sayısından fazla veya az olmaktadır.

Şekil 1 incelendiğinde, çalışmaya katılan çocuk kütüphanesi personelinin çocuk kitabında bulunması gereken özelliklere ilişkin görüşlerinin çocuğa görelilik, içyapı özellikleri ve dış yapı özellikleri olmak üzere üç tema altında toplandığı görülmektedir. Buna göre çocuğa görelilik temasında, yaşına (f=5) ve gelişimine (f=5) uygunluk ön planda yer almakta; dış yapı özelliklerinde ise bol resimli olması (f=6) en geniş cevabı oluşturmaktadır. İçyapı özelliklerine bakıldığında anlatımın akıcı olması (f=6) ilk sırada yer almakta, bunu bilgi verici olması (f=2), eğlenceli olması (f=2), anlaşılır ifadeler içermesi (f=2) ve ilgi çekici olması (f=1) takip etmektedir. Bu konuda kütüphane personelinin ifadelerine ilişkin örnek aşağıda yer almaktadır:

“Çocuk kitaplarını, içeriği ve kapak tasarımıyla bir bütün olarak düşünmeliyiz. Yaş grubuna göre içinde resimler varsa çizeri çok önemli, resimler hikâyeyle ne kadar bütünlük içerisindeyse çocukların o derece kitaba ilgileri artıyor, anlatımın akıcı ve ilgi çekici olması da çok önemli, uzun cümlelerden kaçınıp, yazı resim dengesini iyi kurmak gerekiyor. Kitabın kapak tasarımı ise albenisini oluşturduğundan renklerin uyumu ve tasarımı çocukların ilgisini çekecek şekilde olmalıdır.” (K3)

Şekil 2’de çocuk kütüphanesi personelinin “Ailelere/çocuklara kitap önerirken dikkat ettiğiniz hususlar nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar yer almaktadır.

Şekil 2: Kitap önerirken dikkat edilen hususlar

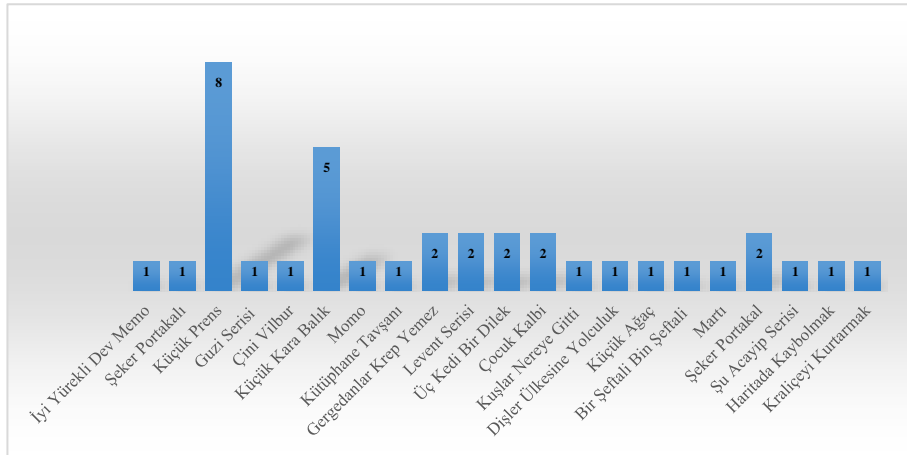
Not. Kütüphane personelinin vermiş olduğu yanıtın tek bir kategori içine girmediği durumlarda yanıtın hepsi kodlanmış ve bir kütüphane personelinin yanıtı birden fazla kategoride yer almıştır. Bu nedenle sayısal değerler çalışmaya katılan kütüphane personeli sayısından fazla veya az olmaktadır.

Şekil 2’de çocuk kütüphanesi personelinin kütüphane kullanıcılarına kitap önerirken dikkat ettikleri hususlara ilişkin bulgular yer almakta, çocuğa görelilik temasında, yaş grubuna hitap etmesi (f=10) ilk sırayı kapsamakta, bunu ilgi alanına (f=4) ve hazırbulunuşluk düzeyine (f=3) uygunluk ile sık tercih edilmesi ve çocuk tarafından istenmesi (f=2) takip etmektedir. Dış yapı özellikleri açısından katılımcılar iki başlık ifade etmekte, resimlemenin dikkat çekici ve canlı olması (f=3) ile yazarının bilinmesi (f=1) hususları üzerinde durmaktadırlar. İç yapı özelliklerine bakıldığında ise içeriğin uygun ve çocuk odaklı olması (f=6) ilk sırada yer almakta, bunu anlatımın akıcı ve güçlü olması (f=3) ile kahramanların çocuğa uygun olması (f=1) takip etmektedir. Bu konuda kütüphane personelinin ifadelerine ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır:

“Çocuklara kitap tavsiye ederken çocuğun yaş grubuna, okuma alışkanlığı ve kapasitesine, çocuğun temel becerisi ve ilgi duyduğu alanlara dikkat ediyoruz.” (K21)

“Kitap önermeden önce çocuğun okuma seviyesini öğrenmemiz gerekiyor, okuduğu kitaplar ve ilgisini çeken konular sorulup alternatifler düşünülmelidir. Okuma alışkanlığı zayıf olan çocuklar için onları sıkımayacak akıcı, eğlenceli ve sayfa sayısı daha az olan kitapları öneriyorum. Çocuğun karakterine ve ilgi alanlarına uygun, kitap kahramanlarında kendisinden bir şeyler bulabileceği kitapları tavsiye ediyorum.” (K6)

Şekil 3’te çocuk kütüphanesi personeli tarafından “nitelikli” olarak değerlendirilen çocuk kitaplarının adları yer almaktadır.

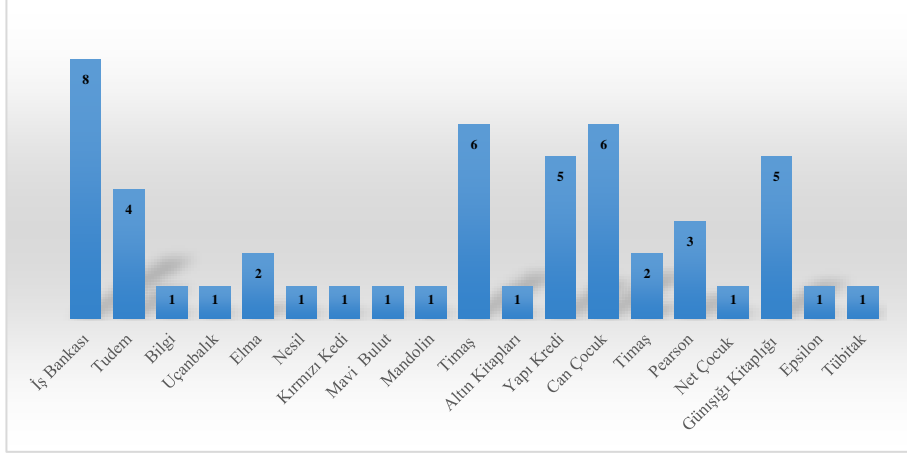

Şekil 3: Çocuk kütüphanesi personelinin nitelikli olarak değerlendirdiği çocuk kitapları

Not. Kütüphane personelinin vermiş olduğu yanıtların tek bir kategori içine girmeyeceği durumlarda yanıtların hepsi kodlanmış ve bir kütüphane personelinin yanıtı birden fazla kategoride yer almıştır. Bu nedenle sayısal değerler çalışmaya katılan kütüphane personeli sayısından fazla veya az olmaktadır.

Şekil 3’e göre katılımcıların büyük çoğunluğu (f=8) Küçük Prens kitabını “nitelikli” olarak değerlendirmekte, bunu Küçük Kara Balık (f=5) kitabı takip etmektedir. Gergedanlar Krep Yemez, Levent Serisi, Üç Kedi Bir Dilek, Çocuk Kalbi ve Şeker Portakalı (f=2), katılımcılardan tarafından aynı oranda ifade edilen “nitelikli” çocuk kitapları olarak belirtilmişlerdir.

Çocuk kütüphanesi personeli tarafından önerilen yayınevlerinin dağılımına Şekil 4’te yer verilmektedir.

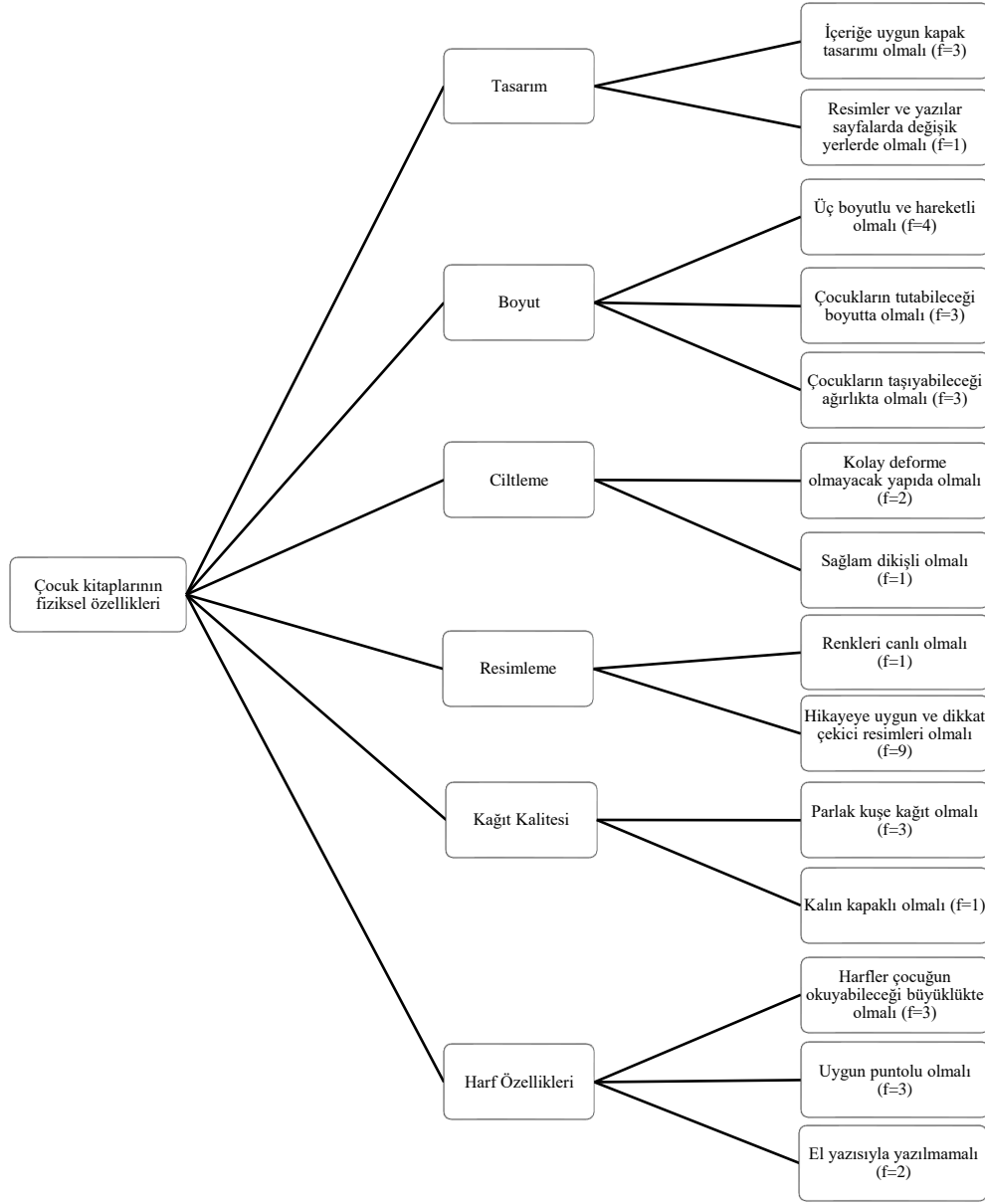

Şekil 4: Çocuk kütüphanesi personeli tarafından önerilen yayınevleri

Not. Kütüphane personelinin vermiş olduğu yanıtların tek bir kategori içine girmedığı durumlarda yanıtların hepsi kodlanmış ve bir kütüphane personelinin yanıtı birden fazla kategoride yer almıştır. Bu nedenle sayısal değerler çalışmaya katılan kütüphane personeli sayısından fazla veya az olmaktadır.

Şekil 4 incelendiğinde Türkiye İş Bankası yayınlarının (f=8) ilk sırada yer aldığı, bunu Timaş ve Can Çocuk (f=6) yayınlarının aynı oranda takip ettiği, Yapı Kredi ve Güneşçi Kitaplığının (f=5) da önerilen yayınevleri arasında üçüncü sırada bulunduğu görülmektedir. Bilgi, Uçan Balık, Nesil, Kırmızı Kedi, Mavi Bulut, Mandolin, Altın Kitapları, Net Çocuk ve Epsilon Yayınları (f=1) katılımcılardan tarafından aynı oranda vurgulanan, “önerilen yayınevleri” olarak ifade edilmişlerdir.

Çocuk kütüphanesi personelinin resimli çocuk kitaplarında bulunması gereken fiziksel özelliklere ilişkin görüşleri Şekil 5’te verilmektedir.

Şekil 5: Çocuk Kütüphanesi Personeline Göre Çocuk Kitaplarının Fiziksel Özellikleri

Not. Kütüphane personelinin vermiş olduğu yanıtların tek bir kategori içine girmedikleri durumlarda yanıtların hepsi kodlanmış ve bir kütüphane personelinin yanıtı birden fazla kategoride yer almıştır. Bu nedenle sayısal değerler çalışmaya katılan kütüphane personeli sayısından fazla veya az olmaktadır.

Çocuk kitaplarının fiziksel özellikleri tasarım, boyut, ciltleme, resimleme, kâğıt kalitesi ve harf özellikleri olarak temalara ayrılmakta ve katılımcıların görüşlerine Şekil 5'te yer verilmektedir. Buna göre tasarım temasında içeriğe uygun kapak tasarımının olması (f=3) ilk sırada bulunmakta, bunu resimlerin ve yazıların sayfanın değişik yerlerinde bulunması (f=1) takip etmektedir. Boyut temasında üç boyutlu ve hareketli olması (f=4), çocukların tutabileceği boyutta (f=3) ve taşıyabileceği ağırlıkta (f=3) olmasına vurgu yapılmakta; ciltleme temasında kolay deforme olmayacak yapıda (f=2) ve sağlam dikişli (f=1) olması gerektiği belirtilmektedir. Hikâyeye uygun, dikkat çekici resimlerinin olması (f=9) ve canlı renklerin kullanılması (f=1) resimleme temasında yer verilen görüşler olarak belirtilmekte, parlak kuşe kâğıtlı (f=3) ve kalın

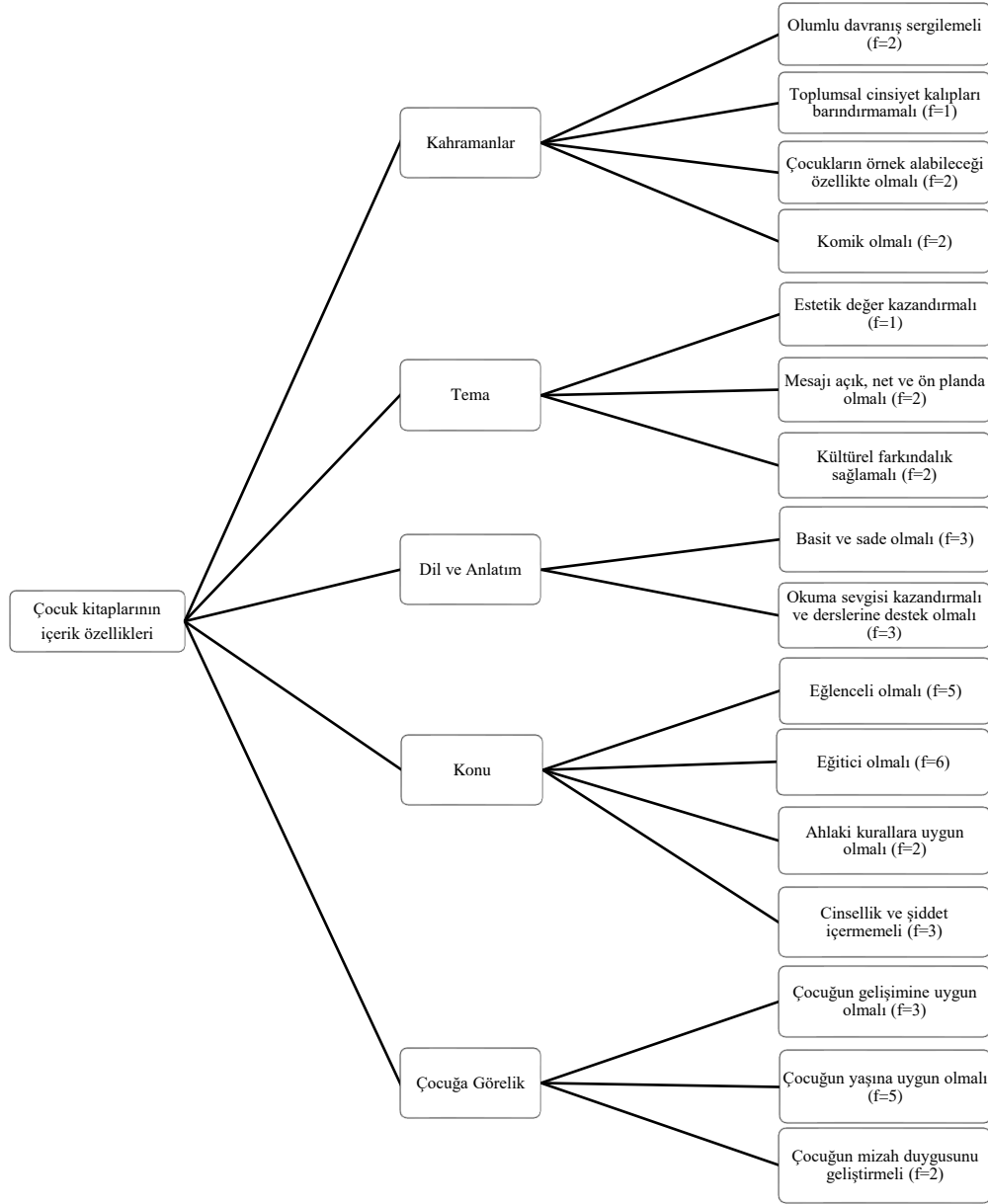
kapaklı olması (f=1) kâğıt kalitesi temasında yer verilen bulgular arasındadır. Harf özelliklerinde ise çocuğun okuyabileceği büyüklükte olması (f=3), uygun puntolu olması (f=3) ve el yazısıyla yazılmaması (f=2) görüşleri ifade edilmektedir. Bu konuda kütüphane personelinin ifadelerine ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır:

“Yaş grubuna uygun, renkli ve hikâyenin içeriğine uygun bir kapak tasarımı ve iç resimlerinde hikâyenin içeriğine uygun eğlendirici, eğitici ve ahlaki görsellerin bulunması gereklidir.” (K2)

“Okul öncesi ve ilkökul, ortaokul olarak ayrı düşünmek gerekiyor. Okul öncesinde çeşitli boyutlarda ve farklı şekillerde olması daha dikkat çekici oluyor, üç boyutlu, dokun, hisset, pencereli kitaplar gibi. İlkokul ve ortaokul kitapları ise daha standart boyalarda olmalı... Özellikle ortaokul grubu kitaplarının çocukların lise çağına girmeden önce standart fiziksel özellikleri tanınması ve bu geçiş dönemi için çok önemli olduğunu düşünüyorum.” (K15)

“Yazı boyutu, görselliğinin ilgi çekiciliği önemlidir. Özellikle bebek kitabı diye adlandırılan kitaplarda kapakların kalınlığı ve renkliliği önemlidir.” (K3)

Çocuk kütüphanesi personelinin resimli çocuk kitaplarında bulunması gereken içerik özelliklere ilişkin görüşleri Şekil 6’da verilmektedir.

Şekil 6: Çocuk Kütüphanesi Personeline Göre Çocuk Kitaplarının İçerik Özellikleri

Not. Kütüphane personelinin vermiş olduğu yanıtların tek bir kategori içine girmediği durumlarda yanıtların hepsi kodlanmış ve bir kütüphane personelinin yanıtı birden fazla kategoride yer almıştır. Bu nedenle sayısal değerler çalışmaya katılan kütüphane personeli sayısından fazla veya az olmaktadır.

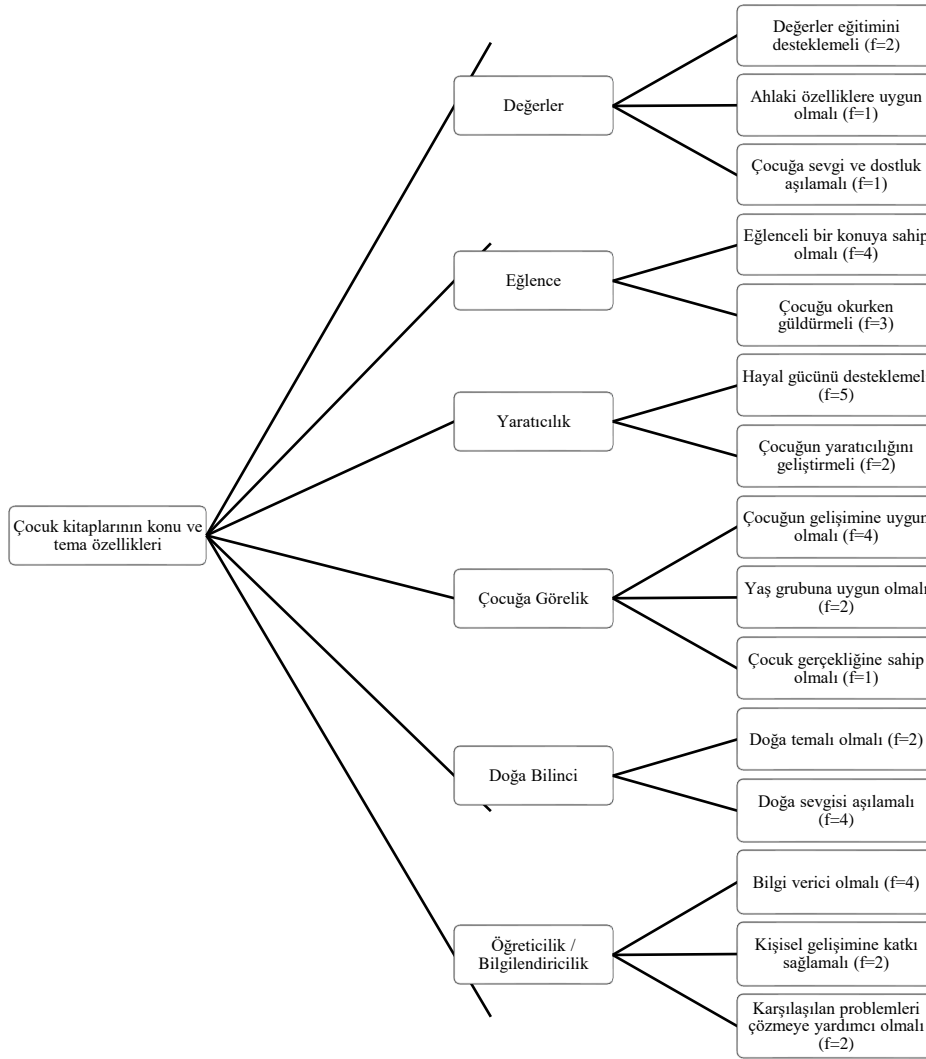
Çocuk kitaplarının içerik özellikleri kahramanlar, tema, dil ve anlatım, konu ile çocuğa görelilik şeklinde temalandırılmakta ve çocuk kütüphanesi personelinin görüşlerine Şekil 6'da yer verilmektedir. Buna göre kahramanlar temasında olumlu davranış sergilemesi (f=2), çocuklara örnek olacağı özellikte (f=2) ve komik olması (f=2) yanı sıra toplumsal cinsiyet kalıpları barındırmaması yer almaktadır. Tema kapsamında verilen mesajın açık, net ve ön planda olması (f=2), kültürel farkındalık sağlaması (f=2) ve estetik değer kazandırması hususlarına vurgu yapılmakta; dil ve anlatım açısından basit ve sade olması (f=3) ile okuma sevgisi kazandırması ve derslerine destek olması gerektiği belirtilmektedir. Eğitici (f=6) ve eğlenceli olması (f=5), cinsellik ve şiddet içermemesi (f=3) ile ahlaki kurallara uygun olması

(f=2) konu temasında yer verilen görüşler olarak ifade edilmekte, yaşına (f=5) ve gelişimine (f=3) uygun olması ile çocuğun mizah duygusunu geliştirmesi (f=2) çocuğa görelilik temasında yer verilen bulgular arasındadır. Bu konuda kütüphane personelinin ifadelerine ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır:

“Yaş grubuna hitap eden, genel ahlaki kurallara uygun, eğitici, eğlendirici ve okuma alışkanlığı kazandırmasında etkin bir role sahip olacak içerikte olmalı.” (K8)

“İçeriğin, anlatılan konunun toplum ahlak kurallarına çok zıt olmaması, çocukları iyiye yönlendirmesi gerekir. Verilen mesajın konunun önüne geçmemesi de önemlidir. Akıcı ve ilgi çekici olması gerekir.” (K11)

Çocuk kütüphanesi personelinin resimli çocuk kitaplarında bulunması gereken konu ve tema özelliklere ilişkin görüşleri Şekil 7’de yer almaktadır.

Şekil 7: Çocuk Kütüphanesi Personeline Göre Çocuk Kitaplarının Konu ve Tema Özellikleri

Not. Kütüphane personelinin vermiş olduğu yanıtın tek bir kategori içine girmediği durumlarda yanıtların hepsi kodlanmış ve bir kütüphane personelinin yanıtı birden fazla kategoride yer almıştır. Bu nedenle sayısal değerler çalışmaya katılan kütüphane personeli sayısından fazla veya az olmaktadır.

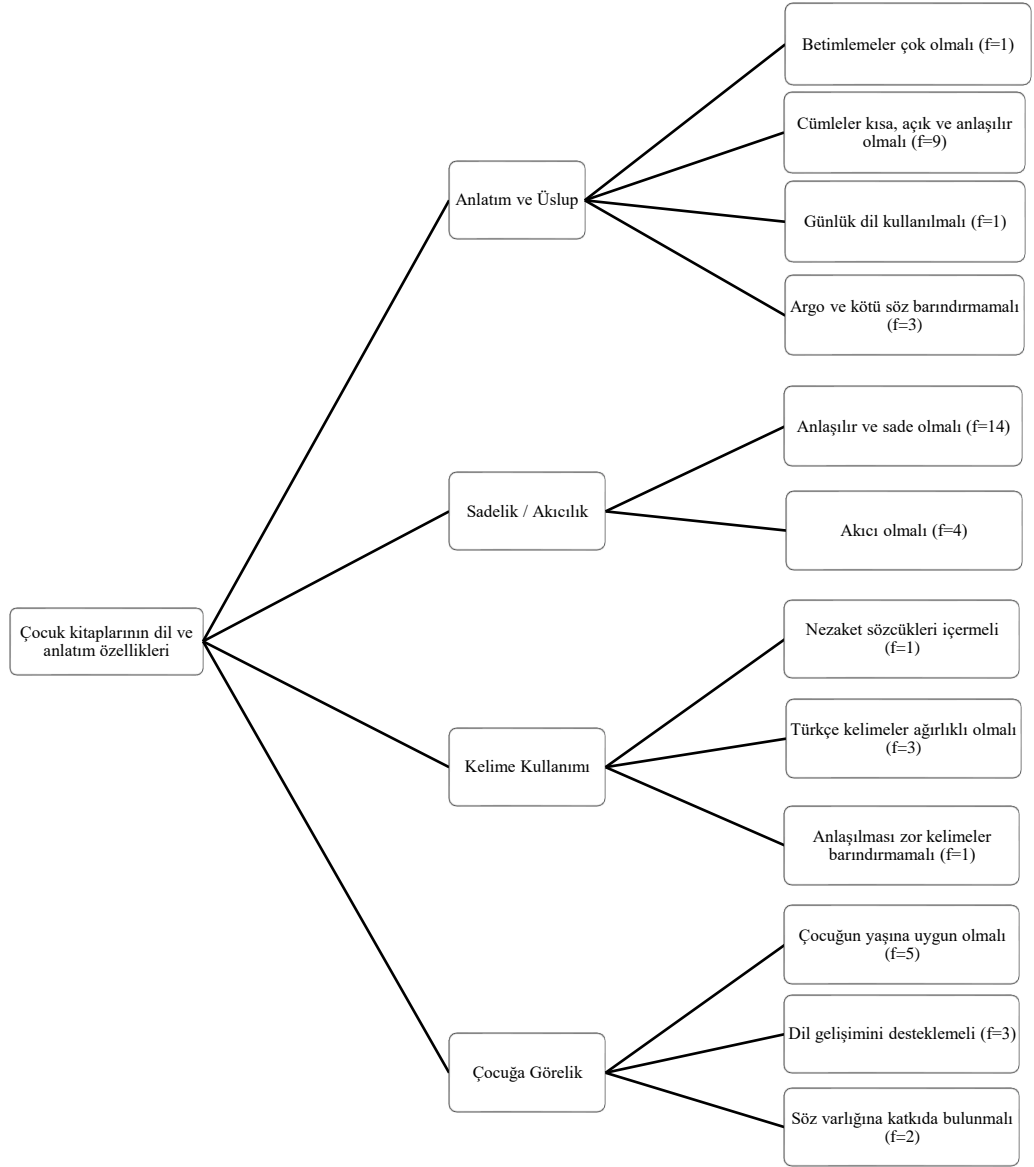
Şekil 7’de çocuk kütüphanesi personelinin çocuk kitaplarının konu ve tema özelliklerine ilişkin görüşlerine yer verilmekte, bu kapsamda değerler, eğlence, yaratıcılık, çocuğa yönelik, doğa bilinci ile öğreticilik / bilgilendiricilik temaları bulunmaktadır. Buna göre değerler temasında değerler eğitimi desteklemesi (f=2) ilk sırada bulunmakta, bunu ahlaki özelliklere uygun olması (f=1) ve çocuğa sevgi-dostluk aşılması (f=1) aynı oranda takip etmektedir. Eğlence temasında eğlenceli bir konuya sahip olması (f=4), çocuğu okurken güldürmesine (f=3) vurgu yapılmakta; yaratıcılık temasında ise hayal gücünü destekleyen (f=5) ve yaratıcılığı geliştiren (f=2) bir içerik olması gerektiği belirtilmektedir. Çocuğun gelişimine (f=4), yaş grubuna (f=2) uygun ve çocuk gerçekliğine sahip (f=1) olması çocuğa yönelik temasında yer verilen görüşler olarak ifade edilmekte, doğa sevgisi aşılması (f=4) ve doğa teması içermesi (f=2) doğa bilinci temasında elde edilen bulgular arasındadır. Öğreticilik / bilgilendiricilik temasında ise bilgi verici olması (f=4) üzerinde yoğunlaşmakta, kişisel gelişime katkı sağlaması (f=2) ve karşılaşılan problemleri çözmeye yardımcı olması (f=2) görüşleri ifade edilmektedir. Bu konuda kütüphane personelinin ifadelerine ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır:

“Eğitici, bilgilendirici, doğa vb. konulara değinen geleceği gelecek nesillere öğretmeyi amaçlayan bilinçli bir nesil yetiştirmek için yazılan ve bu konulara dikkat çeken kaynaklar olmalıdır.” (K4)

“Yaş grubuna hitap eden, ilgi çekici, sıkmayan, okumayı sevdiren eğitici, eğlendirici ve özellikle ahlaki boyuta çok hassasiyet gösterilecek bir içeriğe sahip olmalıdır.” (K7)

“Konu çocuğun hayal gücünü geliştirmeli aynı zamanda günlük hayatta karşılaştığı problemleri çözmeye yönelik yol gösterici olmalıdır.” (K 14)

Çocuk kütüphanesi personelinin resimli çocuk kitaplarında bulunması gereken dil ve anlatım özelliklere ilişkin görüşleri Şekil 8’de yer almaktadır.

Şekil 8: Çocuk Kütüphanesi Personeline Göre Çocuk Kitaplarının Dil ve Anlatım Özellikleri

Not. Kütüphane personelinin vermiş olduğu yanıtların tek bir kategori içine girmediği durumlarda yanıtların hepsi kodlanmış ve bir kütüphane personelinin yanıtı birden fazla kategoride yer almıştır. Bu nedenle sayısal değerler çalışmaya katılan kütüphane personeli sayısından fazla veya az olmaktadır.

Çocuk kitaplarının dil ve anlatım özellikleri anlatım ve üslup, sadelik/akıcılık, kelime kullanımı ile çocuğa görelilik olarak temalara ayrılmakta ve katılımcıların görüşlerine Şekil 8’de yer verilmektedir. Buna göre anlatım ve üslup temasında cümlelerin kısa, açık ve anlaşılır olması (f=9) ilk sırada yer almakta, bunu argo/kötü söz içermemesi (f=3) takip etmekte, betimlemelerin çok olması (f=1) ve günlük dil kullanılması (f=1) aynı oranda ifade edilmektedir. Sadelik/akıcılık temasında cümlelerin anlaşılır/sade olması (f=14) üzerinde yoğunlaşmakta, akıcı olmasına (f=3) vurgu yapılmaktadır. Türkçe kelimelerin ağırlıklı olması (f=3), nezaket sözcükleri içermesi (f=1) ve anlaşılması zor kelimeler barındırmaması (f=1) resimleme temasında yer verilen görüşler olarak belirtilmekte, parlak kuşe kâğıtlı (f=3) ve kalın

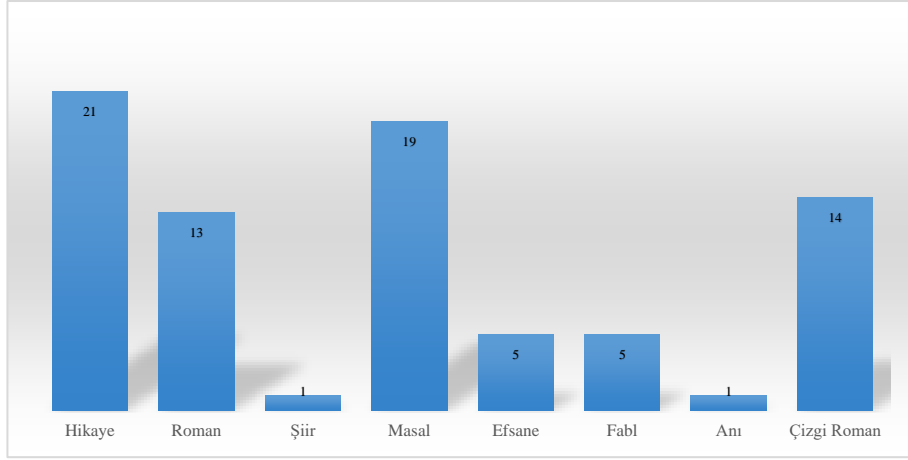
kapaklı olması (f=1) kelime kullanımı temasında yer verilen bulgular arasındadır. Çocuğun yaşına uygun olması (f=5), dil gelişimini desteklemesi (f=3) ve söz varlığına katkı sağlaması (f=2) ise çocuğa görelilik temasında yer verilen görüşler olarak ifade edilmektedir. Bu konuda kütüphane personelinin ifadelerine ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır:

“Uzun cümlelerden uzak, anlaşılır, yaş grubuna göre daha sade bir dilin kullanıldığı kitapların olmasına dikkat ediyorum.” (K18)

“Dil ve anlatım sade olmalıdır. İçerisinde argo kelimeler olmamalıdır.” (K6)

“Anlaşılır, sade ve etkili olmalı ki okunan kitap çocuğa geçebilsin.” (K1)

Çocuk kütüphanesi kullanıcılarının en çok ilgi duyduğu çocuk kitabı türlerine ilişkin bulgulara Şekil 9’da yer verilmektedir.

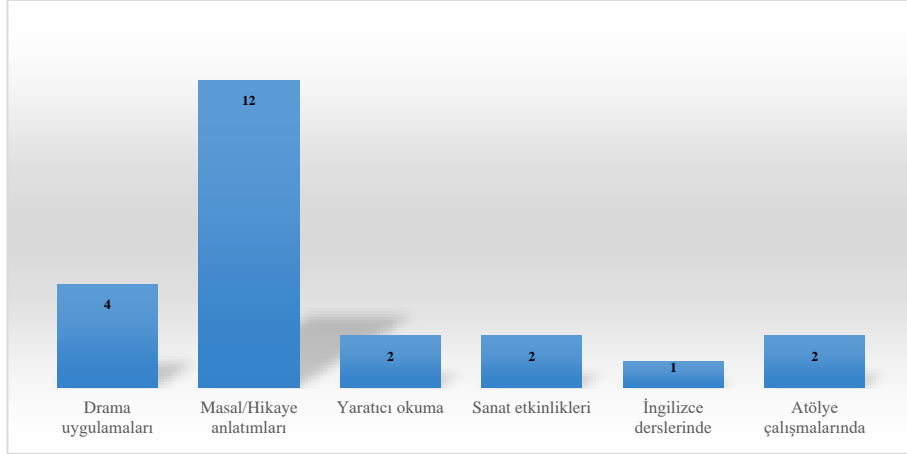

Şekil 9: Çocuk Kütüphanesine Gelen Kullanıcıların En Çok İlgi Duyduğu Çocuk Kitaplarının Türü

Not. Kütüphane personelinin vermiş olduğu yanıtların tek bir kategori içine girmediği durumlarda yanıtların hepsi kodlanmış ve bir kütüphane personelinin yanıtı birden fazla kategoride yer almıştır. Bu nedenle sayısal değerler çalışmaya katılan kütüphane personeli sayısından fazla veya az olmaktadır.

Şekil 9 incelendiğinde, kullanıcıların hikâye (f=21), masal (f=19), çizgi roman (f=14) ve roman (f=13) türlerine daha yüksek oranda ilgi duydukları ifade edilmekte, bunları fabl ve efsane (f=5) türlerinin aynı oranda takip ettiği, şiir ve anıya (f=1) ise pek ilgi göstermedikleri görülmektedir.

Şekil 10’da kütüphane personelinin resimli çocuk kitaplarını en çok kullandıkları etkinlikler yer almaktadır.

Şekil 10: Kütüphanelerde Resimli Çocuk Kitaplarının Kullanıldığı Etkinlikler

Şekil 10'a göre kütüphane personelinin en yüksek oranda masal/hikâye anlatımı ($f=12$) etkinliklerinde resimli çocuk kitaplarını kullandıkları ifade edilmekte, bunu drama uygulamaları ($f=4$) takip etmektedir. İngilizce derslerinde ($f=1$) ise çok az oranda resimli çocuk kitaplarına yer verildiği görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada çocuk kütüphanecilerinin, kütüphaneye gelen ailelerin ve çocukların resimli çocuk kitabı seçerken yaptıkları yönlendirmelere veya onlara kitap önerilerinde bulunurken göz önüne aldıkları kriterlere ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma sonucunda çocuk kütüphanesi personelinin nitelikli çocuk kitaplarında bulunması gereken ve çocuk kitabı önerirken dikkat ettikleri özelliklere ait görüşleri çocuğa görelilik, içyapı unsurları ve dış yapı unsurları olmak üzere üç kategoride toplanmıştır. Araştırmaya katılan personelin, ifade edilen bilgiler dâhilinde, bu kategorilerin her biri hakkında bilgi sahibi oldukları söylenebilir. Özellikle çocuk kitaplarının çocuğun gelişim düzeyine, ilgisine, ihtiyaçlarına ve yaşına uygun olması; kitapların resimlerinin dikkat çekici olması, kitap kapaklarının sağlam ve kitapların farklı boyutlarda olması; ilgi çekici, eğlenceli ve anlatımının akıcı olması gibi özelliklerin, personelin çoğu tarafından vurgulanması (ALA, 2018; Albers, 2008; McNair ve Hoover, 2021); çocuk kütüphanesi personelinin resimli çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikleri önemsedikleri ve bu kitapları seçme konusunda dikkatli davrandıkları şeklinde değerlendirilebilir. Çocuk kütüphanelerinin amaçları doğrultusunda, kütüphane hizmetlerinin verimli kullanılabilmesi için özellikle çocuk kütüphanecilerine büyük görev düşmekte (IFLA, 2018; Kakırman Yıldız, 2019), personelin yeterliği de çocukların okuma kültürünü önemli ölçüde etkilemektedir. Kütüphane personelinin kitap önerirken, okuma zevkinin aşılmasına, kahramanların olumlu karakter yapıları taşımaya, kitapların cinsiyetçi yaklaşımla yazılmamış olmasına ve millî kültürümüzü anlatmasına ise daha az dikkat ettikleri görülmektedir. Elde edilen bu sonuçlar alanyazında ki diğer çalışmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir (Yazıcı Okuyan, 2009; Öztürk Samur, 2012; Aktaş ve diğerleri, 2016).

Çocuk kütüphanecileri, kütüphaneye gelen anne, baba ve çocukların kitap seçerken ödünç alınacak kitabı inceledikleri, ailelerin kitap seçimini büyük oranda çocuğun tercihine bıraktıkları, kitap hakkında çocuklarıyla konuştukları, yayınevine ve yazarına dikkat ettikleri

yönünde görüş bildirmişlerdir. Çocuk kütüphanesi personelinin ailelere ve çocuklara pek çok dile çevrilen, Türkiye’de birçok yayınevi tarafından çevirisi yapılan Exupery’in Küçük Prens ve Samed Behrengi’nin Küçük Kara Balık adlı kitaplarını önerdikleri görülmüştür. Bu iki kitap hem ülkemizde hem de dünyada önemli edebî eserler olarak kabul edilmektedir. Bugüne kadar yapılmış akademik çalışmalar (Akçay ve Baş, 2015; Alamdar, 2017; Calp ve Calp, 2019; Çengelci ve Eryılmaz, 2018; Çolaker, 2009; Ertan, 2011; Gözütok, 2008) adı geçen kitapların nitelikli ve zengin çocuk edebiyatı eserleri olduğunu (Akçay ve Baş, 2015; Belet Boyacı ve diğerleri, 2017) göstermektedir. Kitap seçiminde alanında başarılı yazarların kitaplarının ve çocuk gelişimine bağlı olarak yaş guruplarına ve seviyelerine uygun kitapları yayınlayan yayınevlerinin tavsiye edilmesi özellikle kütüphane personelinden beklenen temel bir ihtiyaçtır. Çalışmaya katılan personelin önerdikleri kitapların yayınevleri hususunda Türkiye’de çocuk ve ilk gençlik edebiyatı alanında öne çıkan köklü yayınevlerinin eserlerine öncelik verdiği ancak önerdikleri bazı yayınevlerinin hem çocuk hem de yetişkinler için kitap yayını yaptığı elde edilen bir diğer sonuçtur.

Çocukların okuma alışkanlıklarının oluşması ve okumaktan keyif alan bireyler olarak yetişmelerinde okumayı zevkli ve eğlenceli hale getirecek biçimde oluşturulmuş çocuk kitaplarının rolü büyüktür. Kitabın boyutu, kapak, kâğıt ve cilt kalitesi, sayfa düzeni, harfler, yazım şekli ve cümleler, resimler ise fiziksel özelliklerini oluşturmaktadır. Bu özellikler göz ardı edilirse çocuklar kitap okumaya yönelik olumsuz düşüncelere sahip olabilirler. Bu noktada çocuk kitaplarının fiziki özelliklerinin kitabın tercih edilmesinde büyük önem arz ettiği düşünülmektedir. Alanyazında yapılan araştırmalar (Abeyrathna ve Zainab, 2004; Demircan, 2006; Gönen ve diğerleri, 2011; Karatay, 2011; Koca, 2015; Salisbury, 2018) çocukların kitapların fiziki özelliklerinden etkilendiklerini ve fiziksel özelliklerin çekiciliğinin, çocukların kitaba yaklaşımları ve kitabı seçmesinde etkili olduğunu göstermiştir. Çalışmaya katılan kütüphane personelinin çocuk kitaplarını ailelere ve çocuklara önerirken kitapların fiziksel özelliklerine yönelik özenli davrandıkları söylenebilir. Literatürde kitabın kâğıdının mat renkli ve birinci veya ikinci hamur kâğıt kullanılması gerekliliği vurgulanırken (Çolaklar, 2019; Karatay, 2011; Sever, 2008; Yalçın ve Aytaş, 2003) bu çalışmaya katılan personelin bir kısmının kitapların kâğıt kalitesi için parlak kuşe kâğıt kullanılması gerektiği görüşü de dikkat çekici sonuçlardan biridir.

Çocuğun ilgi, ihtiyaç ve gelişim özelliklerine uygun edebî eserlerle tanıştırılabilmesi için onlara sunulacak edebî eserlerde fiziksel özellikleri kadar içerik özelliklerine de dikkat edilmesi gerekmektedir (Epspinosa ve Burns, 2003; Hardman ve Jones, 1999). Bu nedenle çocuk ile kitap ilişkisini kuran ve çocukları kitaplarla buluşturan kütüphanecilerin, çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun kitapları bilmeleri, çocuk kitaplarında bulunması gereken içeriksel özelliklerin farkında olmaları (James ve Kormanski, 1999; Machado, 2003; MacNaughton ve Williams, 2004) beklenmektedir. Bilinmelidir ki okunabilir nitelikteki doğru kitap seçimi, amaca ulaşmayı kolaylaştıran unsurlardan sadece biridir. Bu araştırmada da kütüphane personelinin kitap önerirken çocuğun yaş ve gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak kitap içeriklerinin uygunluğunu ön plana çıkardıkları görülmüştür.

Çocuk kitaplarında konu seçimi içerikle ilgili önemli öğelerden biri olarak düşünülmektedir. Çünkü kitapta ele alınan konu çocuk için ilgi çekici, bilişsel niteliklere uygun, ulusal ve evrensel değerleri taşıyan yapıda olmalı ve çocuğu okumaya teşvik etmelidir (Aytekin, 2016; Nalinci, 2018). Dolayısıyla çocuk kitaplarında da bu özelliklerin desteklenmesine yönelik

konuların seçilmesi, çocuğun kendini tanmasına, kişiliğini geliştirmesine katkı sağlamaktadır (Gönen, 1993). Sever (1995) çocuk kitaplarında, tema ve konu ilişkisinin güçlü, konuların çocukların yaşamlarıyla ilgili olması ve mizah anlayışını geliştirerek, onları eğlendirip dinlendirirken eğitmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Kütüphane personelinin nitelikli çocuk kitaplarını hem konu hem tema bakımından seçiminde değerler, eğlence, yaratıcılık, çocuğa görelilik, öğreticilik / bilgilendiricilik, doğa bilinci kategorilerini vurguladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuk kitapları, dilin yapılarını ve inceliklerini öğretmesi açılarından, konuşma dilinden farklı bir özelliğe sahiptir. Konuşma diline göre daha güçlü bir sözdiziminin (Wilson ve diğerleri, 1986) kullanıldığı kitaplar, cümle yapısı ve kelime öğrenimini desteklemektedir (Sénéchal vd., 2008). Bu nedenle çocuğun ana dilinin güzelliklerinin ve ana dili bilincinin farkına varmasında, söz varlığının gelişmesinde önemli ölçüde katkı sağlayan çocuk kitaplarının, gelişigüzel hazırlanmaması gerektiği belirtilmektedir (Bilgen ve Nurlu, 2017). Çocukların dil becerisinin temellerinin oluşturulmasında ve geliştirilmesinde oldukça önemli bir yere sahip olan çocuk kitaplarındaki dil ve anlatım, çocuğun gelecekte elde edeceği bilgi ve becerileri kazanmasında önemli bir role sahiptir. Çocuk yazınında dil açık, duru ve yalın; anlatım sürükleyici olmalı ve kitaplar sözcük dağarcığını geliştirici kelimeler barındırmalıdır (Aytekin, 2016; Demircan, 2006; Sever 1995). Bu çalışmaya katılan kütüphane personelinin de dil ve anlatımla ilgili olarak vurgulanan tüm bu özelliklere ilişkin görüşlere sahip oldukları ifade edilebilir.

Çocuk kitapları türlerine göre masal, fabl (öykünce), destan, efsane (söylence), hikâye (öykü) ve roman, anı, çizgi roman ve şiir olarak sınıflandırılabilir (Nas, 2004; Yılar ve Turan, 2011 Zengin ve Zengin, 2007; Güleriyüz, 2006; Dilidüzgün; 2000). Çalışmaya dâhil edilen kütüphane personelinin kullanıcılara önerdikleri kitap türleri incelendiğinde, oranları farklı olmakla birlikte, çoğunlukla hikâye ve masal kitapları önerdiği, anı ve şiir türlerinin ise daha geri planda kaldığı belirlenmiştir. Kütüphaneleri kullanan öğrencilerin ağırlıklı olarak hikâye türündeki kitapları ödünç aldıkları sonucuna ulaşan araştırmalar (Taşkesenlioğlu, 2013) ve benzer şekilde, öğretmenlerin öğrencilerine en çok önerdikleri türler arasında öykü ve masal türleri olduğunu vurgulayan çalışmalar (Kolaç ve diğerleri, 2012; Arslan ve Kargın, 2022) da bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Çalışmaya katılan kütüphane personeli, çocuk kitaplarının daha çok masal anlatımı ve drama etkinliklerinde kullanıldığını belirtmişlerdir. Çocuklar için, gelişim düzeylerine uygun zengin kaynakların ve uzman kişilerin bulunduğu ortamlardan faydalanmalarını sağlamak ve bu mekânlarda hoş vakit geçirmelerine olanak tanımak çok önemlidir (Gummerman,1989). Kütüphaneler sayesinde çocuklar okul dışında da birbiriyle etkileşime girebilmekte, oyunlara katılabilmekte, hikâye saatlerinde drama oyunlarına dâhil olabilmekte ve söz varlıklarını zenginleştirebilmektedirler. Daha iyi bir okuma kültürü oluşturabilmek, kütüphane ve kitap sevgisi aşılayabilmek için, uygun bir ortam oluşturmanın yanı sıra, kütüphanede uygulanmak üzere çocukların gelişimlerine yönelik hazırlanmış, nitelikli, aktiviteler son derece önemlidir (Güller ve Bilbay, 2016; Yılmaz, 1990; Yalvaç, 2004). Kütüphanelerde dâhil olunan etkinliklerin iyi planlanması halinde çocuk, entelektüel arayışlara girmeye başlayacak, duygusal ve estetik doyum kazanmayı öğrenecek, sağlıklı, özgüvenli ve nitelikli bir birey olma yolunda olumlu adımlar atacaktır.

Öneriler

- Çocuk kütüphanesi personeli; çocuk gelişimi ve eğitimi, çocuk psikolojisi, çocuk yayınları, çocuk kitabı yazarları ve yayınevleri, okul öncesi dönem gibi konularda eğitim ve bilgi sahibi olmalı, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerle alan bilgisini desteklenmeli, geliştirmelidir.
- Çocuk kütüphanesinde, doğru seçilmiş kitaplar ile gerçekleştirilecek etkinliklerin çocukların gelecekteki okuma başarısında önemli etkileri olacağı düşünülerek, aktiviteler içerisinde nitelikli kitaplara daha fazla yer verilebilir.
- Çocuklarla beraber resimli çocuk kitabı seçimleri etkinliklerle temellendirilerek deneysel çalışmalara olanak tanınabilir. Bu çalışma, Gaziantep Çocuk kütüphaneleri personeli ile sınırlıdır. İleride yapılacak çalışmalarda farklı illerdeki kütüphanecilerin resimli çocuk kitabı seçme kriterleri karşılaştırmalı olarak araştırılabilir.

Kaynaklar

- Abeyrathna, P. ve Zainab, A. N. (2004). The status of reading habit and interests among secondary school children in Sri Lanka. *Malaysian Journal of Library & Information Science*, 9(2).
- American Library Association. (2018). Selection criteria. Retrieved from www.ala.org/tools/challengesupport/selectionpolicytoolkit/criteria
- Albers, P. (2008). Theorizing visual representation in children's literature. *Journal of Literacy Research*, 40(2), 163-200.
- Alamdar, S. G. (2017). Samed Behrengi'nin Küçük Kara Balık adlı kitabının özerk benlikli çocuk ve genç yetiştirme sürecindeki önemi. *International Journal of Language Academy*, 5(4), 189-204.
- Altun, D., Tantekin Erden, F. ve Snow, C. E. (2018). A multilevel analysis of home and classroom literacy environments in relation to preschoolers' early literacy development. *Psychology in the Schools*, 55(9), 1098-1120.
- Akkaya, M. A. ve Odabaş, H. (2019). Kütüphane deneyiminin beşiği olarak çocuk kütüphaneleri. *Bilgi Merkezleri: Kütüphaneler-Arşivler-Müzeler* (pp. 82-125). Hiperyayın.
- Akçay, S. ve Baş, B. (2015). Samet Behrengi'nin hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(3), 77-90.
- Aktaş, E., Stebler, M. Z. ve Uzuner Yurt, S. (2016). Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının çocuk ve gençlik edebiyatı ile ilgili farkındalık düzeyleri, <http://www.cocukvegenc.net/turk-dili-ve-edebiyati-ogretmen-adaylarinincocuk-ve-genclik-edebiyati-ile-ilgili-farkindalik-duzeyleri>
- Aktürk, A. (2021). *Türkiye'deki çocuk kütüphaneleri ile ilgili bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Siirt: Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Anderson, N. A. (2013). *Elementary children's literature, infancy through age 13*. Pearson Education.
- Arslan, G. ve Kargın, T. (2022). Öğretmenlerin kitap önerisinde kullandıkları ölçütlerin çocuk edebiyatının temel ilkelerine göre incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 35(4), 19-20.
- Aytekin, H. (2016). *Çocuk ve gençlik edebiyatı*. Anı Yayıncılık.

- Baker, L., Dreher, M. J., ve Guthrie, J. T. (Eds.). (2000). *Engaging young readers: Promoting achievement and motivation*. Guilford Press.
- Bayraktar, V. ve Demiriz, S. (2017). Okul öncesi öğretmenlerin çocuk kitabı seçiminde kullandıkları ölçütlerin kıdem durumuna göre incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3, 791-811.
- Belet Boyacı, Ş. D., Güner, M. ve Babadağ, G. (2017). Dünyada başka şekilde yaşamak da mümkün mü? Değer eğitiminde Küçük Kara Balık örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 172-194.
- Bilgen, D. Y. ve Nurlu, M. (2017). Çocuk edebiyatı alanındaki eserlerin temel söz varlığına ilişkin karşılaştırmalı bir inceleme. *Electronic Turkish Studies*, 12(4).
- Calp, Ş. ve Calp, M. (2019). Küçük Kara Balık ve Küçük Prens kitaplarının sosyal bilgiler öğretim programındaki temel beceriler, değerler ve 4. sınıf kazanımları açısından incelenmesi. *International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies (ISAS)* (pp. 61-69).
- Cengiz, G. (2006). Çocuk ve gençlik edebiyatının eğitimdeki yeri ve işlevi. *Varlık Dergisi*, 1189, 17-22.
- Cerny, R., Markey, P. ve Williams, A. (2006). *Outstanding library service to children: putting the core competencies to work*. American Library Association.
- Cevher, N. (2015). *Ankara'daki halk kütüphanesi çocuk bölümlerinin çocukların okuma alışkanlığındaki rolü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Connor, J.G. (1990). *Children's library services handbook*. Oryx Press.
- Creswell, J. W. (2002). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Second edition. SAGE Publications, International Educational and Professional Publisher.
- Çengelci Köse, T. ve Eryılmaz, Ö. (2018). Sosyal bilgilerde edebi ürünler ve değerler eğitimi: Küçük Prens örneği. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 65-79.
- Çer, E. (2014). *Edebiyatta çocuk gerçekliği ve çocuğa görelik ilkelerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çolaker, Ö. (2009). *Samed Behrengi'nin "Küçük Kara Balık", Richard Bach'ın "Marti Jonathan Livingston" ve Cahit Zarifoğlu'nun "Motorlu Kuş" adlı öykülerindeki ana karakterlerin kişilik gelişimi, bireyselleşme ve toplumsallaşma açısından karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi.
- Çolaklar, H. (2019). Bartın il halk kütüphanesindeki okul öncesi dönem çocuk kitaplarının dış yapı ölçütleri: yazım, dil, biçim ve içerik özelliklerine göre değerlendirilmesi. *Bilgi Yönetimi*, 2(2), 145-168.
- Dedeoğlu, H. ve Erbasan, Ö. (2021). Siyah ambalajlı çocuk ve gençlik kitapları: Türkiye'de çocuk edebiyatı ve sansür. *Edebi Eleştiri Dergisi*. 5(1), 1-17.
- Dilidüzgün, S. (2000). *Çocuk kitaplarında yazınsal nitelikler*. I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ekici, S. (2012). Ankara'da bulunan Halk Kütüphanesi Çocuk Bölümlerinin Değerlendirilmesi. B. Yılmaz (Ed.), *II. Halk Kütüphanesi Sempozyumu: Değişen Dünyada Halk Kütüphaneleri* içinde (23-248. ss.). Kültür Yayınevi.

- Epspinosa, L.M. ve Burns, M. S. (2003). Teaching 4-to 8-Years Olds. I. C. Howes (Ed.), *Early Literacy For Young Children And English Language Learners*.(Ss. 47-59). Paul H.Brookes.
- Ertan, G. G. (2011). Samed-i Behrengî'nin hikâyeciliği ve İran çocuk edebiyatındaki yeri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 164-171.
- Gönen, M. (1993). Anaokulu öğretmenlerinin beş ve altı yaş çocukları için kullandıkları masal ve hikâye kitaplarının niteliklerinin incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği* 7(2), 83-88.
- Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M. ve Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim birinci kademe öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının, içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 250-265.
- Gözütok, T. K. (2008). Güney Azerbaycanlı yazar Samed Behrengî'nin hikâye ve masal dünyası. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 31-51.
- Gummerman, E. M. (1989). Yarının kütüphane kullanıcıları çocuklar: Regens burg Şehir Kütüphanesinin çocuklara yönelik etkinlikleri. *Türkiye ve Al manya Federal Cumhuriyeti'nde gençlere yönelik kütüphane hizmetleri*, 92-102.
- Güler, A., Halıcıoğlu, M. B. ve Taşgım, A. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma: teorik çerçeve-pratik öneriler-7 farklı nitel araştırma yaklaşımı-kalite ve etik hususlar*. Seçkin Yayınevi.
- Güleryüz, H. (2006). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Pegema Yayıncılık.
- Güller, E. D. ve Bilbay, P. (2016). Kütüphane yapılarında okul öncesi çocuklara yönelik interaktif mekânların irdelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(3), 398-414.
- Güneş, S. (2021). *Çocuk kütüphanelerinde okul öncesi dönem için hizmet modeli*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Hardman, M. ve Jones, L. (1999). Sharing books with babies: evaluation of an early literacy intervention. *Educational Review*, 51(3), 221-229.
- James, J. Y. ve Kormanski, L. M. (1999). Positive intergenerational picture books for young children. *Young Children*, 54(3), 32-38.
- Federation of Library Associations and Institutions [IFLA]. (2018). *IFLA 0-18 yaş grubundaki çocuklar için kütüphane hizmetleri rehberi* (C. Polat, E. B. Eroğlu, S. Çuhadar, A. Kavak ve B. Tan, Çev.). https://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-andya/publications/ifla-guidelines-for-library-services-to-children_aged-0-18-tr.pdf
- Kakırman Yıldız, A. (2015). Türkiye'de okuma alışkanlığı kültürü için okul öncesi eğitim kurumlarında anaokulu kütüphanelerinin gerekliliği. *Milli Eğitim Dergisi*, 208, 90-105.
- Karatay H. (2011). Çocuk Edebiyatı Metinlerinde Bulunması Gereken Özellikler. Ed. Tacettin Şimşek. *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı El Kitabı* içinde (s. 77-123), Grafiker Yayınları.
- Kınalı, F. (1955). *Çocuk kütüphaneleri ile okul ve sınıf kütüphaneleri*. Maarif Basımevi.
- Kipfer, K. (2019). Starting early: A revised early literacy strategy. ALSC: Association for Library Service to Children, 17(1), 3-4. <https://dx.doi.org/10.5860/cal.17.1.3>
- Koca, E. (2015). *Okul öncesi dönemde kitap ve çocuk kitapları*. (5. baskı). İstanbul: Çamlıca Çocuk Yayınları.

- Kolaç, E., Demir, T. ve Karadağ, R. (2012). Öğretmen adaylarının dil eğitiminde çocuk edebiyatı metinlerinin kullanımına yönelik görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 161(161), 1-18.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, “Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği”. T.C. Resmî Gazete, (28170, 11 Ocak 2012).
- Machado, J. M. (2003). *Early childhood experiences in language arts: emerging literacy*: Delmar Cengage Learning; 7th Edition.
- MacNaughton, G. ve Williams, G. (2004). *Teaching young children, choices in theory and practice*. Milton Keynes, United Kingdom: Open University Press.
- McNair, J. C. ve Hoover, H. J. (2021). Design elements in picture books. *YC Young Children*, 76(3), 14-22.
- Nalinci, G. Z. (2018). *Okul öncesinde çocuk kitaplarıyla görsel okuryazarlık*. E. Çer (Ed.), Çocuk ve kitap içinde (s. 37-68). Eğiten Kitap.
- Nas, R. (2004). *Örneklerle çocuk edebiyatı*. Ezgi Kitaevi Yayınları.
- Ozanne, L. K. ve Ozanne, J. L. (2011). A child’s right to play: The social construction of civic virtues in toy libraries. *Journal of Public Policy & Marketing*, 30(2), 264-278.
- Öztürk Samur, A. (2012). Okulöncesi öğretmen adaylarının nitelikli çocuk edebiyatı eserlerini seçebilme yetkinlikleri. 3. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* (05- 07 Ekim 2011), Bildiriler ve Atölye Çalışmaları. Ankara Üniversitesi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, 4, 219-228.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bürün ve S.B. Demir, Çev. Ed.). Pegem Akademi. John Wiley & Sons, Ltd.
- Peng, Y. P. (2019). A competency model of children’s librarians in public libraries. *The Library Quarterly*, 89(2), 99-115.
- Prendergast, T. (2016). Seeking early literacy for all: An investigation of children’s librarians and parents of young children with disabilities’ experiences at the public library. *library trends*, 65(1), 65-91.
- Salisbury, M. (2018). *Illustrating children’s books: Creating pictures for publication*. Bloomsbury Publishing.
- Sanders-ten Holte, M. (1998). Creating an optimum reading culture in the low countries: The role of stichting lezen. Retrieved from <http://archive. ifla. org/IV/ifla64/098-80e. htm>.
- Sawyer, W. E. (2012). *Growing up with literature*. Wadsworth Cengage Learning.
- Sénéchal, M., Pagan, S., Lever, R. ve Ouellette, G. P. (2008). Relations among the frequency of shared reading and 4-year-old children’s vocabulary, morphological and syntax comprehension, and narrative skills. *Early Education and Development*, 19(1), 27-44.
- Sever, S. (1995). Çocuk kitaplarında bulunması gereken yapısal ve eğitsel özellikler. *Abece Eğitim ve Sanat Dergisi*, 107, 14-15. Erişim adresi: https://www.academia.edu/19830966/Cocuk_kitaplarinda_bulunmasi_gereken_yapisal_ve_egitsel_ozellikler
- Sever, S. (2008). Çocuk ve edebiyat. (4. Baskı). Tudem.
- Sever, S. (2018). *Sanatsal uyaranlarla dil öğretimi*. Tudem.
- Sharts-Hopko, N. C. (2002). Assessing rigor in qualitative research. *Journal of the Association of Nurses In Aids Care*, 13(4), 84-86.

- Taşkesenlioğlu, L. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir inceleme. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9).
- Xu, J., Wang, P., Sturm, B.W. ve Wu, Y. (2018). How preschool children think about libraries: evidence from six children's libraries in China. *Journal of Librarianship & Information Science*, 52(2), 428-440. <https://doi.org/10.1177/0961000618818887>.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2003). *Çocuk edebiyatı*. Akçağ Yayınları.
- Yalvaç, M. (2004). 21. Yüzyılda halk kütüphaneleri: yaratıcı kütüphane hizmetleri. *Retrieved March, 21, 2014*.
- Yavuzer, H. (2016). *Çocuk psikolojisi* (44. Baskı). Remzi Kitapevi.
- Yazıcı Okuyan, H. (2009). Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin okuma saatlerinde kullanılan çocuk edebiyatı ürünlerini seçme ölçütleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(18), 135-159.
- Yılar, Ö. ve Turan, L. (2011). Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.135-159.
- Yıldırım, Z. (2019). *Çocuk kütüphanelerinde görev yapan personel*. A. Kakırman Yıldız (Ed.), Dünyanın İyiliği İçin Çocuk Kütüphaneleri içinde (213-229. ss.), İstanbul: Hiperayın
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Onbirinci Baskı). Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, B. (1990). *Okuma alışkanlığı ve Yenimahalle İlçe Halk kütüphanesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Yılmaz, B. (2019). *Çocuk kütüphanesi hizmetleri kılavuzu*. Hiperlink
- Yılmaz, G. A. (2021). *Eskişehir il halk kütüphanesi resimli çocuk kitaplarının değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Yin, R. K. (2017). *Durum çalışması araştırması uygulamaları* (İ. Günbayı, Çev.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Zengin, A.Y. ve Zengin, N. (2007). *Çocuk Edebiyatı*. Truva Yayınları.
- Walter, V.A. (2000). *Children & Libraries: Getting it Right*. Chicago: American Library Association. Erişim adresi: <https://ebookcentral.proquest.com>
- Wilson, P. T., Anderson, R. C. ve Fielding, L. G. (1986). Children's book-reading habits a new criterion for literacy. *Book Research Quarterly*, 2(3), 72-84.

Extended Abstract

The services of children's libraries, which are expressed as free and state-supported institutions that play a role in achieving equal opportunities for children from the lower-upper socio-economic spectrum, appealing to individuals between the ages of 0-18 and experiencing significant socio-demographic differences, services from infancy to the end of the youth period. It covers the children in the process of being in the process of being in the middle of nowhere and includes guidance on whether the works for children in these age groups are appropriate in terms of developmental and chronological age. In the process of becoming an individual, children can acquire the habit of reading books by getting acquainted with books and the library while they are still in their infancy. Therefore, these children, who grow up with the library and reading culture they are accustomed to from infancy, may become willing to read, research, learn and education continuously in the future. Children's developmental support is provided with children's books with high quality and high quality content in children's libraries, and this is only possible if children's librarians provide qualified services to children and their families/adults responsible for their care.

Children's libraries are reliable institutions that play a decisive role in acquiring the basic life skills of the child, initiate the library culture, provide access to the right information, develop the reading culture, education, cultural development, positive personality traits and support the socialization process (Yılmaz, 2019, p.11). T.R. According to Article 4 of the Public Libraries Regulation (2012) published by the General Directorate of Libraries and Publications of the Ministry of Culture and Tourism, children's libraries, which are defined as "the library serving children up to the age of fourteen in a separate building depending on the provincial or district public library", are They are accepted as the most effective environments where they meet with literary works (Cengiz, 2006, p.20), and they constitute an important place for the development of countries and societies in the developing and changing world. It is also very important to consider the training and qualifications of the personnel involved in the stages of promoting and recommending quality children's books to children, families and teachers who come to benefit from the services offered in children's libraries.

The general purpose of this research is to examine the competencies of children's librarians regarding the design, content and educational features of children's picture books and to reveal their level of knowledge. By examining the opinions of children's librarians on children's picture books and their preferences in the light of these opinions, it is thought that the current situation determination will guide many researches to be made about the field, teachers working in this field, academicians and families, and it is considered important in this respect.

Qualitative research approach was used in the study in which criterion sampling technique was preferred. It was designed according to a case study, one of the qualitative research designs, in order to reveal the competencies of children's librarians regarding the design, content and educational features of children's picture books. A total of 22 library personnel working in 4 children's libraries in Gaziantep made up the working group; The data were collected through the personal information form and semi-structured interview form developed by the researchers and submitted to the opinions and evaluations of 3 academicians who are experts in their fields. In this process, a brief information about the purpose of the research was given to the participants, and the principle of voluntariness and confidentiality was emphasized. Then, the data were collected by the first researcher through face-to-face interviews with the library staff, with each interview taking an average of 15 minutes. The codes obtained by the researchers were brought together under common themes and presented in tables. In addition, in order to contribute to the validity of the research findings, appropriate examples from the statements of the participants were determined and direct quotations were included.

In the study, the opinions of the children's library staff about the features that should be in quality children's books and the features they pay attention to when recommending children's books are gathered in three categories: suitable for the child, internal structure elements and external structure elements. It has been determined that the personnel participating in the research have knowledge about each of these categories.

It has been concluded that children's librarians attach importance to the principle of child relevance and child reality in children's literature products, they mostly use children's books in fairy tale telling and drama applications in activities in the library, and among the genres they suggest, story and fairy tale genres come to the fore.